

Debreceni Ítéltábla

Bf.III.32/2024/14.

A Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2024. március 07. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta és 2024. március 19. napján kihirdette a következő

í t é l e t e t :

A költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt terhelt4 és társai ellen indított büntetőügyben a Nyíregyházi Törvényszék 2023. október 04. napján kihirdetett 5.B.245/2020/196. számú ítéletét – a jelen eljárásban érintett Terhelt1 II. rendű, Terhelt2 III. rendű és Terhelt3 IV. rendű vádlottak vonatkozásában – megváltoztatja.

Terhelt1 II. rendű vádlott legkorábban a szabadságvesztés büntetés fele részének, de legkevesebb három hónap kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

Terhelt2 III. rendű vádlott szabadságvesztés büntetésének végrehajtását 5 (öt) év próbaidőre felfüggeszti. E vádlott vonatkozásában a közügyektől eltiltás mellékbüntetést mellőzi.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban felmerült 16 800 (tizenhatezer-nyolcszáz) forint bűnügyi költséget Terhelt1 II. rendű vádlott viseli.

Terhelt3 IV. rendű vádlott személyazonosító okmányának száma: egyéb1

A másodfokú ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

[1] A Nyíregyházi Törvényszék a rendelkező részben írt elsőfokú ítéletével

- terhelt4 I. rendű vádlottal szemben társtettesként elkövetett költségvetési csalás büntette [A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés a) pont], folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége [Btk. 345. §], valamint 2 rendbeli társtettesként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége [Btk. 345. §] miatt indult eljárást megszüntette; és bűnösnek mondta ki
- Terhelt1 II. rendű vádlottat bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés a) pont] és 3 rendbeli bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében [Btk. 345. §];
- Terhelt2 III. rendű vádlottat társtettesként elkövetett költségvetési csalás büntetében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont] és társtettesként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében [Btk. 345. §];
- Terhelt3 IV. rendű vádlott társtettesként elkövetett költségvetési csalás büntetében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont] és társtettesként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében [Btk. 345. §]; valamint
- terhelt5 V. rendű vádlottat bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetében [1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont].

[2] Ezért

- Terhelt1 II. rendű vádlottat – halmazati büntetésül – 2 év 10 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre és 2 év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre;
- Terhelt2 III. rendű vádlottat – halmazati büntetésül – 2 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre és 2 év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre, valamint 3 év gazdasági társaság vezető tisztségviselői foglalkozás gyakorlásától eltiltásra;
- Terhelt3 IV. rendű vádlottat – halmazati büntetésül – 2 év börtön fokozatú, azonban végrehajtásában 4 év próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetésre, valamint 5 év gazdasági társaság vezető tisztségviselői foglalkozás gyakorlásától eltiltásra;
- terhelt5 V. rendű vádlottat 8 hónap börtön fokozatú, azonban végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetésre ítélte.

Rendelkezett a vádlottak feltételes szabadságra bocsátásának lehetőségéről – IV. és V. rendű vádlottak tekintetében azok végrehajtása esetére. Terhelt3 IV. rendű és terhelt5 V. rendű vádlottakat előzetes mentesítésben részesítette. Rendelkezett továbbá a lefoglalt bűnjelekről, az előterjesztett polgári jogi igény egyéb törvényes útra utasításáról, valamint a bűnügyi költség viseléséről.

[3] Az ítélet ellen Terhelt1 II. rendű és Terhelt2 III. rendű vádlottak és védőik a bünszövetség megállapítása miatt és enyhítés végett, míg Terhelt3 IV. rendű vádlott és védője felmentés érdekében nyújtottak be fellebbezést. A nyilatkozattételre fenntartott törvényes határidőben az ügyészség valamennyi vádlott vonatkozásában tudomásul vette az érdemi határozatot, míg terhelt4 I. rendű, valamint terhelt5 V. rendű vádlottak és védőik nem jelentettek be jogorvoslatot.

[4] Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.392/2020/6. számú átiratában a védelmi perorvoslatokat nem tartotta alaposnak. Észrevételei szerint az elsőfokú bíróság eljárását a perrendi szabályok betartásával folytatta le, a bizonyítékokat számba vette, értékelő tevékenységéről számot adott, ezért az általa megállapított tényállás megalapozott és irányadó a másodfokú eljárásban is. A tényállás alapján a vádlottak bűnösségére okszerűen következtetett és a jogi minősítés szintén helytálló. Álláspontja szerint a törvényszék helyesen sorolta fel a büntetés kiszabásánál irányadó, a vádlottak terhére, illetve javára szóló bűnösségi körülményeket, és a kiszabott büntetéseket is törvényesek, ezért az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására tett indítványt valamennyi vádlott vonatkozásában.

[5] Terhelt1 II. rendű vádlott védője írásban indokolt fellebbezésében a bünszövetségben történt elkövetés megállapítása miatt korábban bejelentett fellebbezését visszavonta, azt a továbbiakban kizárólag a büntetés enyhítése, elsősorban védencének orvosi dokumentumokkal is alátámasztott, megromlott egészségi állapota miatt tartotta fenn.

[6] Terhelt2 III. rendű vádlott védője fellebbezésében előadta, hogy védence szakmáját tekintve kőműves, ekképpen a tudattartalma nem fogta át a bűnösséghez megkívánt tényállási elemeket, döntést a cég életében nem hozott, a pályázati feltételekre rálátása nem volt. Mindezek alapján a bünszövetség mint minősítő körülmény megállapításának mellőzése mellett, a kiszabott büntetés enyhítésére tett indítványt.

[7] Terhelt3 IV. rendű vádlott védőjének írásban benyújtott, majd kiegészített fellebbezésében előadta, hogy az elsőfokú ítélet részben megalapozatlan. Iratellenes és téves következtetésen alapul az a megállapítás, ami szerint védence tisztában volt a gazdasági társaság működésének azzal a céljával, hogy központi támogatásokat jogosulatlan módon megszerezzen, illet alátámasztó bizonyíték ugyanis – álláspontja szerint – nem lelhető fel az ügy iratai között. A védence személyével érintett cégek működtek, azoknál valódi gyártás folyt, amit a helyszíni jegyzőkönyvek is alátámasztanak. Terhelt3 IV. rendű vádlott nem nyújtott be a egyéb érdekeltő nevében kifizetési kérelmet, amit tanú45 vallomása is megerősít, és téves az a törvényszéki álláspont is, ami szerint a IV. rendű vádlott azt a látszatot keltette, hogy a gépek újak, megtévesztve ezzel a Támogatót, ami által hozzájárult költségvetési támogatás jogosulatlan igénybevételéhez. Hangsúlyozta továbbá, hogy nem helytálló az ítélet 54. oldal [268] bekezdésében az a megállapítás sem, ami szerint a IV. r. vádlott is vett fel pénzt a társaságok bankszámláiról. Mindezek alapján elsődlegesen bűncselekmény, másodlagosan bizonyítottság hiányában, harmadlagosan pedig büntethetőségét kizáró okra (tévedés) alapozva, Terhelt3 IV. rendű vádlott felmentésére tett indítványt.

[8] A másodfokú bíróság a bejelentett perorvoslatokat a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban Be.) 599. § (1) bekezdése alapján nyilvános ülésen bírálta el.

[9] A nyilvános ülésen a védők az írásban benyújtott fellebbezésükben előadottakat maradéktalanul fenntartották.

[10] Az ítéltábla a védelmi jogorvoslatok elsődleges okára és irányára figyelemmel a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét az azt megelőző eljárással együtt teljeskörűen felülvizsgálta, azaz a revízió kitért az eljárási szabályok megtartására, a tényállás megalapozottságára, a bűnösség megállapítására, a cselekmények minősítésére, a büntetés kiszabására, az indokolás helyességére és az egyéb rendelkezésekre is, függetlenül attól, hogy ki és milyen okból fellebbezett (teljes revízió). A Be. fellebbezési normáiban is főszabály a teljes felülbírálat, azonban a törvény a korlátozott fellebbezéshez igazodva megteremti a részleges revíziót is büntetőjogi főkérdésekben (pl. szankció). Jelen esetben a III. és IV. rendű vádlottak védőinek perorvoslata támadta a tényállást és a bűnösség megállapítását, ezért korlátozott revízióra nem kerülhetett sor.

[11] A felülbírálat során a másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi szabályoknak megfelelően folytatta le. Nem vétett abszolút eljárási szabálysértést, ami az érdemi felülbírálatot kizárná [Be. 608. § (1) bekezdés a-h) pont], vagy amelynek kiküszöbölése céljából másodfokú tárgyaláson bizonyítás felvételének lenne helye [Be. 594. § (1) bekezdés].

[12] Az elsőfokú bíróság az ügy helyes megítélése szempontjából lényeges bizonyítékokat hiánytalanul a tárgyalás anyagává tette, megvizsgálta, és azok alapján valamennyi, fellebbezéssel érintett terhelt tekintetében túlnyomórészt helyes tényeket rögzített. Az okiratok és a személyi bizonyítás folytán megalapozottan vetette el a vádlottak azon védekezését, hogy lényegében csak terhelt⁴ tudott a csalási célzatról, arról a többi vádlott nem tudott, e tekintetben terhelt⁴ megtévesztette őket. A következetes bírói gyakorlat szerint ugyanis az ügyvezető nem hivatkozhat alappal arra, hogy nem tud a csalárd célzatról, hiszen az ügyvezetői tisztséget csak úgy lehet elvállalni, hogy tisztában van cége tevékenységének minden jogi következményével (BH2020. 60.). A terhelti tudatra vont következtetés nyilvánvalóan ténybeli. Az elkövető tudatának tartalma törvényi tényállási elem, az ún. alanyi okozatosság, a tárgyi oldal elemeinek (elkövetési magatartás, eredmény stb.) külvilágban való megnyilvánulása, ténybelisége és az elkövető ahhoz való akarati viszonyulása (Kúria Bfv.807/2019/9.). A törvényszék által megállapított tényállás azonban kis részben megalapozatlan volt, amit az ítéltábla a Be. 593. § (1) bekezdésének a) pontjában írtak szerint, az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma alapján kiküszöbölt.

[13] Az ítéltábla a tényállás [65] bekezdésének 1. mondatát akként egészíti ki, helyesbíti, hogy: „Terhelt³ IV. rendű vádlott *meghatalmazása alapján, tanú⁴⁵ ügyfélkapuján keresztül* 2014. június 2. napján a egyéb érdekelt⁶ nevében, egyéb² azonosító számon, 258.939.000 forint nettó kiadás után 129.469.500 forint támogatás iránt kifizetési kérelem lett benyújtva.”

[14] Az ítéltábla a tényállás [268] bekezdésének 1. mondatát akként pontosítja, hogy „II., III. és IV. rendű vádlottak [...], *IV. rendű vádlottat kivéve* vettek fel pénzt a társaságok bankszámláiról [...]”

[15] Az elsőfokú ítélet [65] bekezdésének kiigazítása azért volt szükségszerű, mert tanú45 tanú a 2018. június 18. napján foganatosított kihallgatása alkalmával előadta, hogy a egyéb érdekelt6 támogatási kérelmét elektronikusan készítették el és az ő ügyfélkapuján keresztül adták be (2014. június 02. napján) a cég akkori ügyvezetője által adott meghatalmazás alapján. Hozzátette azt is, hogy ilyen meghatalmazás hiányában hozzá sem férhettek volna az elektronikus adatokhoz.

[16] A törvényszék [268] bekezdésében rögzített 1. mondata – egyébként a II., III. és IV. rendű vádlottak tekintetében – általánosságban tett elsőbírói „megjegyzés” volt, aminek megfogalmazása a bankszámláról történő pénzfelvételt illetően a IV. rendű vádlott tekintetében pontatlan volt, hiszen ezen vádlott kézpénzfelvételét – ellentétben a többiekével – nem támasztotta alá pénzügyi kivonat. A kérdéses mondat szerkezetileg nem a történeti tényállás, hanem az indokolás körében került rögzítésre, azonban az a teljesség kedvéért pontosításra szorult, hiszen töretlen abban a bírói gyakorlat, hogy a tényállás körébe tartoznak az elsőfokú bíróság azon ténymegállapításai is, melyeket a Be. 561. § (3) bekezdésének megfelelő tagolásától eltérően az ítélet indokolásának nem a tényállást tartalmazó részében, hanem a bizonyítékok számbavétele, értékelése során vagy a jogi indokolásában tesz (EBH2005.1192., EBH2007.1677). Ítéleti ténymegállapításnak tekintendő lényegében minden, a határozatban megjelölt objektív, az elbírált cselekménnyel összefüggő körülmény rögzítése, amely a jogi megítélés szempontjából jelentőséggel bír. Az idézett megállapítás e kritériumoknak megfelel, így a másodfokú bíróság azt – a megjelölt pontosítással – a tényállás részének tekintette.

[17] A fenti kiegészítéssel, pontosítással a tényállás teljes mértékben megalapozottá vált, így irányadó volt a másodfokú eljárás során.

[18] A törvényszék az ügy helyes megítélése szempontjából lényeges bizonyítékokat megvizsgálta és azokat a logika szabályai szerint okszerűen értékelte. Következtetései perrendszerűek és a hibátlanul értékelt bizonyítás anyagán nyugszanak. A törvényszék vizsgálta a vádlottak vallomásait, értékelés körébe vonta a személyi bizonyítás során a lényeges tanúvallomásokot, és nem maradt el a tárgyi-okirati bizonyítékok mérlegre tétele sem. A bizonyítékok alapos, szerteágazó és részletes értékelésével a büntetőjogi főkérdések tekintetében központi jelentőséggel bírói tényeket hibátlanul rögzítette, indokolási kötelezettségének alaposan eleget tett, részletesen megindokolta, hogy a tényállást miért az egyenként és kölcsönösen értékelt terhelő személyi, tárgyi bizonyítékokra, illetve a szakértői véleményekre alapította. Az indokolás logikai hibában nem szenved, az abban foglaltakkal az ítéltábla egyetértett.

[19] A bíróság a bizonyítékokat szabad meggyőződése szerint bírálja el. A Be. vegyes jellegű, nem teljesen szabad bizonyítási rendszerében a bírói bizonyíték-értékelés nem korlátlan, mert figyelemmel kell lenni a bizonyítás törvényességére, a logika rendjére és a döntés indokait jól érthetően, világosan meg kell fogalmazni az ítéletben. A törvényszék bizonyíték-értékelése és az ítélet indokolása megfelel a törvény és az ítélkezési gyakorlat által megkívántaknak. Részletes és meggyőző indokát adta annak, hogy a tényállást mely kétséget kizáróan bizonyított – bizonyítékokkal alátámasztott – tények alapján állapította meg.

[20] A másodfokú eljárásban főszabályként a tényálláshoz kötöttség elve alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás az irányadó, aminek elvi alapja, hogy a bizonyítékokat közvetlenül megvizsgáló és széleskörűen értékelő elsőbírósági fórum minősül a ténybírósnak. A tényálláshoz kötöttség elve alól kivétel, ha a tényállás megalapozatlan. A megalapozatlanságnak a Be. 592. § (1), (2) bekezdésében írt okai azonban nem voltak megállapíthatók. Sem felderítetlenség, sem érdemi hiányosság nem volt tetten érhető, mint ahogy iratellenesség és helytelen ténybeli következtetések sem. Az elsőfokú bíróság okszerű bizonyíték-értékelő tevékenysége a másodfokú eljárásban nem mérlegelhető felül.

[21] Terhelt2 III. rendű és Terhelt3 IV. rendű vádlottak védelmi fellebbezései a felmentést célzó részében a bizonyítékok törvényes értékelését támadva vitatták a tényállás megalapozottságát, amely az eljárási törvény kizáró rendelkezése folytán eredményre nem vezethetett, a megalapozottá tett tényállás alapján pedig fel sem merülhet e vádlottak felmentése. Az elsőfokú bíróságnak valamennyi vádlott tekintetében bűnösségre vont következtetése helyes egyrészt a költségvetési csalás, másrészt pedig – az annak érdekében, azzal valódi alaki halmazatban álló – hamis magánokirat felhasználása vétsége tekintetében is (BH2021. 5.).

[22] Az elkövetői alakzat, vagyis a tettesi, avagy részesi magatartás kapcsán – a teljesség kedvéért – megjegyzendő, hogy következetes az ítéltábla abban, hogy az elhatárolás szempontjai megítélésének dogmatikai szemponton kell alapulnia, ugyanúgy, mint ahogy a cselekményegységet lezáró időszak sem lehet célszerűségi, pergazdaságossági vagy praktikussági ok. E kérdésnek eljárásjogi aspektusa nem lehet, azonban alapos vizsgálatot igényel, hogy ki és milyen módon vett részt a megtévesztésben. Hangsúlyozandó, hogy a tettesi, közvetett tettesi, vagy társtettesi magatartás megvalósítható olyan személy által is, aki nem saját neve alatt nyújtja be a támogatás iránti igénylést vagy adta be az adóbevallást. (Kúria Bfv.III.1.571/2018/14.).

[23] Jelen ügyben a költségvetési csalást Terhelt2 III. rendű és Terhelt3 IV. rendű vádlottak társtettesként, míg Terhelt1 felbujtóként valósították meg, az alábbiak miatt.

[24] Az adócsalás (és természetesen a költségvetési csalás) tettese csak olyan személy lehet, aki az adókötelezettség szempontjából jelentős tény (adat) valótlán előadásával, elhallgatásával vagy más magatartással a hatóságot adóbevétel csökkentését eredményezően

megtéveszti (BH2017. 139.). A költségvetési csalás elkövetési magatartása más tévedésbe ejtése, tévedésben tartása, valótlan tartalmú nyilatkozat tétele, vagy a valós tény elhallgatása. Ez a magatartás többszörös okozatosságot feltételez és tipikusan akként valósul meg, hogy a tettes tévedésbe ejtő magatartásával a passzív alanynál akarati hibát idéz elő, aki ennek következtében tesz olyan jognyilatkozatot, amelyet egyébként nem tenne meg, a jognyilatkozat következtében pedig akár ő maga, akár más személy károsodik. A tényállás megvalósításának három egymást kiegészítő okozati összefüggés megléte a feltétele. Egyrészt a magatartásnak kell előidéznie a tévedést, annak alkalmasnak, szándékosnak kell lennie, ugyanakkor e tévedés kell, hogy kiváltsa a megtévesztett vagyoni jogi rendelkezését, melyből a kárnak kell bekövetkeznie (BH2014. 69.). A csalás megállapításának nem szükségszerű feltétele, hogy az elkövetési magatartás tanúsítása révén a tettes vagy más ténylegesen a jogtalan hasznot megszerezze, elégséges, ha a saját vagy más részére való jogtalan haszonszerzés a tettes célja, az elkövetési magatartást e cél elérését kívánva valósítja meg. Aki a tévedésbe ejtésben részt vesz, akkor is tettes (társtettes), ha a célba vett haszonnak nem, vagy nem mindig lesz részese (Kúria Bfv.III.1.571/2018/14.).

[25] A csalásnak – így a költségvetési csalásnak is – tettese/társtetése a terhelt, ha a megtévesztés eszközéül szolgáló okiratokat beszerzi és gondoskodik azoknak a megtévesztett személyek részére való továbbításáról, akkor is, ha a szükséges okiratokat nem maga írja alá, hanem ún. stróman személlyel íratja alá. A szándékegységet kimondó bűnösség az elsőfokú bíróság által helyesen, a egyéb érdekelt⁷ vonatkozásában Terhelt² III. rendű, míg a egyéb érdekelt⁶ vonatkozásában Terhelt³ IV. rendű vádlottak esetében kétséget kizáróan megállapítható volt, ugyanakkor Terhelt¹ II. rendű vádlott cselekvősege a költségvetési csaláshoz és a hamis magánokirat felhasználásához a terhelt⁴ által a egyéb érdekelt⁶ nevében benyújtott támogatási kérelemmel összefüggésben részesként kapcsolódott.

[26] A Terhelt¹ II. rendű és terhelt⁶ III. rendű vádlottak szankció enyhítésére irányuló védelmi fellebbezéseit alaposnak találta az ítéltábla, azonban a súlyosító körülmények tekintetében – ahogy arra a fellebbviteli főügyészség is rámutatott – a bünszövetséggel kapcsolatban kifejtett elsőbírói álláspont helyesbítést igényelt.

[27] A bünszövetség terhelt⁶ III. rendű és Terhelt³ IV. rendű vádlottak esetében nem értékelhető súlyosító körülményként, mivel az a költségvetési csalás büntettének minősítő körülménye. Ugyanakkor Terhelt¹ II. rendű vádlott esetében – figyelemmel a vagyoni hátrány nagyságára (különösen jelentős) – az nem minősítő körülménye a költségvetési csalásnak, így az súlyosító körülményként minősül.

[28] A büntetéskiszabás körében az ítéltábla Terhelt¹ II. rendű vádlott esetében különösen az okozott vagyoni hátrány igen tetemes összegére figyelemmel – bűnsegédi közreműködése ellenére – nem látott lehetőséget arra, hogy a szabadságvesztés büntetés végrehajtását felfüggeszse, ugyanakkor a másodfokú eljárás során teljeskörűen igazolt egészségi állapotára tekintettel a Btk. 38. § (3) bekezdése alapján akként rendelkezett, hogy a büntetése fele részének letöltését követően feltételes szabadságra bocsátható.

[29] Az ítéltábla ugyanakkor Terhelt² III. rendű vádlott tekintetében lehetőséget látott a kiszabott szabadságvesztés tartamának mérséklésére, ami ezáltal lehetővé tette esetében annak végrehajtása felfüggesztését, ekként a közügyektől eltiltás mellékbüntetés mellőzendő volt. Mindemellett a III. és IV. rendű vádlottakra alkalmazott szankciók közötti – a belső arányosság szem előtt tartása okán szükséges – különbségtételt a másodfokú bíróság a felfüggesztés tartama közötti differenciával biztosította. Ezt indokolta az is, hogy az általuk társtettesként okozott vagyoni hátrány összege azon múlt, hogy terhelt⁴ miket íratott alá velük, így cselekvőségük alapvetően nem különbözik egymástól.

[30] Megállapította továbbá az ítéltábla, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének egyéb rendelkezései a törvénynek megfeleltek, ezért egyebekben azt helybenhagyta.

[31] Vizsgálta végezetül a másodfokú bíróság Terhelt² III. rendű vádlott esetében – figyelemmel a kiszabott szabadságvesztés felfüggesztésére – az előzetes mentesítés alkalmazásának szükségességét az alábbiak szerint.

[32] Az Alkotmánybíróság 8/2015. (IV. 17.) AB határozat 1. pontja alatt megállapította, hogy a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 104. § (1) bekezdése és a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 102. § (1) bekezdése alkalmazásakor az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, miszerint a bíróság a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése esetén hivatalból vizsgálja az előzetes bírósági mentesítés lehetőségét, és arról az ítéletben rendelkezzen.

[33] A Btk. 102. § (1) bekezdése értelmében a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése esetén a bíróság az ügydöntő határozatban előzetes mentesítésben részesítheti az elítéltet, ha arra érdemes.

[34] A törvény kizárólag a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése kapcsán jogosítja fel a bíróságot arra, hogy a bűnösséget megállapító és büntetést kiszabó ítéletben mentesítse az elítéltet a büntetett előlethez fűződő hátrányok alól. Az előzetes mentesítés szubjektív, alanyi feltétele – az utólagos mentesítéshez hasonlóan – a terhelt érdemessége. Az érdemesség fogalmát, illetőleg annak tartalmát a jogalkotó sem a korábbi Btk.-ban, sem a Btk.-ban nem határozta meg, annak tartalmára vonatkozóan a jogszabály indokolása ad némi iránymutatást. A fogalom valóságos tartalmát a bírói gyakorlat munkálta ki (EBH1983. 51.). Az érdemesség vizsgálatánál különösen az elkövető személyét, életvitelét, a bűncselekmény jellegét, az elkövetés körülményeit és motívumait kell értékelni (EBH1986. 92.). Az érdemesség megállapításánál nemcsak az elkövető személyét és életvitelét, hanem a bűncselekmény tárgyi súlyát és jellegét is értékelni kell (BH1983. 221.).

[35] Az ítéltábla úgy ítélte meg, hogy a cselekmény súlya Terhelt2 III. rendű vádlott büntetlen előélete ellenére sem indokolja az előzetes mentesítést, megfelelően méltányosnak tekinthető a végrehajtandó szabadságvesztés büntetés felfüggesztése.

[36] A másodfokú eljárásban Terhelt1 II. rendű vádlott védőjének kirendelt védői díja merült fel bűnügyi költségként, aminek viselésére az ítéltábla a II. rendű vádlottat kötelezte, valamint megváltozott Terhelt3 IV. rendű vádlott személyazonosító okmányának száma, ami szintén rögzítésre került.

Debrecen, 2024. március 19.

Dr. Gömöri Olivér s.k.
a tanács elnöke

Dr. Horváth Péter s.k.
előadó bíró

Dr. Répássy Árpádné dr. Német Laura s.k.
bíró

Záradék: A Nyíregyházi Törvényszék 5.B.245/2020/196. számú ítélete a fellebbezéssel érintett Terhelt1 II. rendű, Terhelt2 III. rendű és Terhelt3 IV. rendű vádlottak vonatkozásában ítéletében írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2024. március 19.

Dr. Gömöri Olivér s.k.
a tanács elnöke